

Příloha č. 1

Odborná způsobilost všech fyzických osob, které budou přímo poskytovat sociální služby (k § 79 odst. 1 písm. b) zákona o sociálních službách)

Okruh pracovníků, kteří mohou působit v sociálních službách, je uveden v § 115 ZSS.

Odborné činnosti mohou vykonávat (§ 115 odst. 1 ZSS):

- a) [Sociální pracovníci](#),
- b) [Pracovníci v sociálních službách](#),
- c) [Zdravotničtí pracovníci \(§ 117 ZSS\)](#),
- d) [Pedagogičtí pracovníci \(§ 117 ZSS\)](#),
- e) [Manželští a rodinní poradci \(§ 116a odst. 1 ZSS\)](#) a [Další odborní pracovníci \(§ 116a odst. 2 ZSS\)](#), kteří přímo poskytují sociální služby.

Při poskytování sociálních služeb mohou rovněž působit [Dobrovolníci](#) (§ 115 odst. 2 ZSS), a to za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem (zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů).

1. Sociální pracovníci

Předpokladem k výkonu povolání sociálního pracovníka je plná svéprávnost, bezúhonnost, zdravotní způsobilost a odborná způsobilost.

Žadatel o registraci (poskytovatel sociálních služeb) registrujícímu orgánu předkládá doklad/y prokazující odbornou způsobilost sociálního pracovníka. Posuzování zdravotní způsobilosti není v kompetenci registrujícího orgánu a je věcí zaměstnavatele.

Činnost (pracovní náplň) stanovena v § 109 ZSS¹

Sociální pracovník vykonává sociální šetření, zabezpečuje sociální agendy včetně řešení sociálně právních problémů v zařízeních poskytujících služby sociální péče, sociálně právní poradenství, analytickou, metodickou a koncepční činnost v sociální oblasti, odborné činnosti v zařízeních poskytujících služby sociální prevence, depistážní činnost, poskytování krizové pomoci, sociální poradenství a sociální rehabilitace, zjišťuje potřeby obyvatel obce a kraje a koordinuje poskytování sociálních služeb.

---

¹ Činnosti sociálního pracovníka a zákonem stanovené kvalifikační požadavky se netýkají pouze sociálních pracovníků působících v sociálních službách, ale též zaměstnanců s výkonem činností sociální práce pracujících na sociálních odborech obecních úřadů obcí, sociálně-právní ochraně dětí, ve školách a školských zařízeních (pod MŠMT), ve zdravotnických zařízeních apod.

K uznání skutečnosti, že zaměstnanec vykonával činnosti sociálního pracovníka, postačuje uvedení alespoň jedné z činností vyjmenovaných v § 109 ZSS. Zejména pro případy před nabytím účinnosti ZSS (tedy před 1. 1. 2007) je rozhodující obsah pracovní náplně, tedy výkon činnosti, nikoli pracovní zařazení. Nelze však zaměňovat pozici sociálního pracovníka a pracovníka v sociálních službách.

Odborná způsobilost

- a) Ukončené² *vyšší odborné vzdělání* získané absolvováním vzdělávacího programu akreditovaného podle zvláštního právního předpisu³ v oborech vzdělání zaměřených na sociální práci a sociální pedagogiku, sociální pedagogiku, sociální a humanitární práci, sociální práci, sociálně právní činnost, charitní a sociální činnost (§ 110 odst. 4 písm. a) ZSS).
- Registrujícímu orgánu se předkládá: příslušný doklad prokazující ukončení VOŠ (o absolvování VOŠ jsou vydávány 2 doklady – vysvědčení o absolutoriu a diplom o absolutoriu – jeden bez druhého jsou neplatné).
- b) Ukončené² *vysokoškolské vzdělání* získané studiem v bakalářském, magisterském nebo doktorském studijním programu zaměřeném na sociální práci, sociální politiku, sociální pedagogiku, sociální péči, sociální patologii, právo nebo speciální pedagogiku, akreditovaném podle zvláštního právního předpisu.⁴
- Pro posouzení splnění kvalifikačních požadavků je vhodné postupovat ve třech krocích:⁵ Základním předpokladem je, že absolvovaný studijní program byl akreditován MŠMT ČR podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách. Registrující orgán porovná název vystudovaného studijního programu se zněním § 110 odst. 4 písm. b) ZSS. Vzhledem k tomu, že vysokoškolské diplomy obsahují zpravidla pouze studijní obor, ve druhém kroku porovná stejným způsobem název vystudovaného oboru. Pokud ani zde nenalezne důkaz o zaměření studia na vyjmenované obory, porovná názvy složených státních závěrečných zkoušek s ustanovením ZSS. Pokud je v daném studijním programu státní zkouška, která je zaměřena na jmenované obory, lze konstatovat, že je kvalifikační požadavek naplněn.
  - Registrujícímu orgánu se předkládá: doklad o absolvování VŠ (např. vysokoškolský diplom), popř. též doklad o složených státních závěrečných zkouškách (dodatek k diplomu).
- c) *Absolvování akreditovaných vzdělávacích kurzů* v oblastech uvedených v § 110 odst. 4 písm. a) a b) v celkovém rozsahu nejméně 200 hodin a *praxe* při výkonu povolání sociálního pracovníka v trvání *nejméně 5 let*, za podmínky *ukončeného vysokoškolského vzdělání* v oblasti studia, která není uvedena v písmenu b) (§ 110 odst. 4 písm. c) ZSS).

² Nelze tedy akceptovat např. potvrzení o studiu.

³ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

⁴ Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

⁵ *Doporučené postupy č. 2/2008. K procesu registrace poskytovatelů podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů* (ze dne 8. 3. 2008).

- Týká se pouze zaměstnanců, kteří ke dni nabytí účinnosti ZSS (tj. 1. 1. 2007) vykonávali činnosti sociálního pracovníka.⁶ Těmto zaměstnancům byla stanovena lhůta pro splnění kvalifikačních požadavků (absolvování 200 hodin kurzů a splnění praxe v minimální délce 5 let) do 7 let od nabytí účinnosti zákona, tzn. do 31. 12. 2014 (§ 120 odst. 11 písm. a) ZSS). Pokud však zaměstnanec, vykonávající ke dni účinnosti ZSS činnosti sociálního pracovníka, ke dni 1. 1. 2007 dosáhl 50 let věku, je odborná způsobilost považována za splněnou (§ 120 odst. 12 ZSS).
  - Registračnímu orgánu se předkládá: doklad o ukončení vysokoškolského studia, doklad o výkonu činností sociálního pracovníka k 1. 1. 2007 (např. pracovní smlouva, pracovní náplň), doklad o absolvování praxe a doklad o absolvování 200 hodin kurzů (úředně ověřené kopie osvědčení).
- d) *Absolvování akreditovaných vzdělávacích kurzů v oblastech uvedených v písmenech a) a b) v celkovém rozsahu nejméně 200 hodin a praxe při výkonu povolání sociálního pracovníka v trvání nejméně 10 let, za podmínky středního vzdělání s maturitní zkouškou v oboru sociálně právním, ukončeného nejpozději 31. 12. 1998 (§ 110 odst. 4 písm. d) ZSS).*
- Týká se pouze zaměstnanců, kteří ke dni nabytí účinnosti ZSS (tj. 1. 1. 2007) vykonávali činnosti sociálního pracovníka. Těmto zaměstnancům byla stanovena lhůta pro splnění kvalifikačních požadavků (absolvování 200 hodin kurzů a splnění praxe v minimální délce 10 let) do 10 let od nabytí účinnosti zákona, tzn. do 31. 12. 2016 (§ 120 odst. 11 písm. b) ZSS). Pokud však zaměstnanec, vykonávající ke dni účinnosti ZSS činnosti sociálního pracovníka, ke dni 1. 1. 2007 dosáhl 50 let věku, je odborná způsobilost považována za splněnou (§ 120 odst. 12 ZSS).
  - Registračnímu orgánu se předkládá: doklad o získání středoškolského vzdělání s maturitní zkouškou v oboru sociálně právním, doklad o výkonu činností sociálního pracovníka k 1. 1. 2007 (např. pracovní smlouva, pracovní náplň), doklad o absolvování praxe a doklad o absolvování 200 hodin kurzů (úředně ověřené kopie osvědčení).

Do doby praxe požadované v § 110 odst. 4 písm. c) a d) ZSS se započítává pouze doba skutečně odpracovaná při výkonu sociální práce, bez ohledu na to, zda byla získána před či po účinnosti zákona. Mateřská a rodičovská dovolená se do této doby nezapočítává.⁷

Sociální pracovníci, kteří mají v přechodném období (stanoveném v § 120 odst. 11 ZSS) splnit požadavek na absolvování 200 hodin kurzů, musí tento požadavek naplnit postupným absolvováním akreditovaných vzdělávacích kurzů pro sociální pracovníky, jejichž hodinovou dotaci sčítají až do překročení požadovaného počtu hodin. Tyto kurzy musí být akreditovány MPSV ČR, přičemž akreditace není

⁶ Zaměstnanci přijímaní na pozici sociálního pracovníka po 1. 1. 2007 jsou povinni splňovat kvalifikační požadavky ke dni přijetí na tuto pozici, tzn. naplnit požadavek splnění odborné způsobilosti podle § 110 odst. 4 písm. a) nebo b) ZSS.

⁷ *Doporučené postupy č. 2/2008. K procesu registrace poskytovatelů podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (ze dne 8. 3. 2008), Doporučené postupy č. 4/2008. Problematika kvalifikačních a vzdělávacích kurzů stanovených zákonem o sociálních službách jako součást kvalifikačních předpokladů u sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách (ze dne 4. 12. 2008)).*

rozlišena na kurzy kvalifikační a kurzy dalšího povinného vzdělávání, takže stejný kurz může být jedním sociálním pracovníkem použit k naplnění kvalifikačních předpokladů v rámci přechodného období a jiným ke splnění povinnosti dalšího povinného vzdělávání.⁸

K postupu při posuzování splnění kvalifikačních požadavků sociálních pracovníků podle § 120 odst. 11 ZSS viz *Stanovisko MPSV ČR* ze dne 26. 9. 2013.

- e) Odbornou způsobilost k výkonu povolání sociálního pracovníka *při poskytování sociálních služeb ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče podle § 52 ZSS* má též sociální pracovník a zdravotně sociální pracovník, který získal způsobilost k výkonu zdravotnického povolání podle zvláštního právního předpisu (§ 110 odst. 5) ZSS).⁹
- Registrujícímu orgánu se předkládá:
    - doklad o odborné způsobilosti podle zákona č. 96/2004, o nelékařských zdravotnických povoláních, ve znění pozdějších předpisů.
- f) Odbornou způsobilostí k výkonu povolání sociálního pracovníka u zaměstnance, který *ke dni 1. 8. 2009 vykonával činnost sociálního pracovníka, je absolvování akreditovaných vzdělávacích kurzů* v oblastech uvedených v § 110 odst. 4 písm. a) a b) ZSS (ve znění zákona č. 206/2009 Sb.), v rozsahu nejméně *200 hodin*, za podmínky, že *před 1. 8. 2009 získal nejméně 10 let praxe* při výkonu činnosti sociálního pracovníka a absolvoval před tímto dnem rekvalifikační kurz zaměřený na činnost sociálního pracovníka akreditovaný MŠMT.
- Tento zaměstnanec je povinen absolvovat akreditované vzdělávací kurzy ve stanoveném rozsahu do 31. 12. 2013 (čl. II bod 6 přechodných ustanovení zákona č. 206/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony).
  - Registrujícímu orgánu se předkládá: doklad o výkonu činností sociálního pracovníka ke dni 1. 8. 2009, doklad o praxi v minimálním rozsahu 10 let a doklad o absolvování rekvalifikačního kurzu.

Seznam vzdělávacích institucí a programů akreditovaných MPSV ČR:

<http://www.mpsv.cz/cs/20148>

Kurzy určené pro sociální pracovníky nelze zaměňovat s kurzy určenými pro pracovníky v sociálních službách.¹⁰

⁸ *Doporučené postupy č. 4/2008. Problematika kvalifikačních a vzdělávacích kurzů stanovených zákonem o sociálních službách jako součást kvalifikačních předpokladů u sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách* (ze dne 4. 12. 2008).

⁹ Viz ustanovení § 5, § 10 a § 43 odst. 2 písm. d) a § 96 zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰ Pro jednoduchou identifikaci odpovídajícího kurzu je rozlišení možné podle koncovky čísla udělené akreditace, kterou tvoří písmena SP (*Doporučené postupy č. 4/2008. Problematika kvalifikačních*

Do doby splnění kvalifikačních požadavků se na zaměstnance podle písmen c), d) a f) pohlíží jako na sociální pracovníky splňující odbornou způsobilost. Pokud však v zákonné lhůtě nesplní kvalifikační požadavky, nemohou nadále vykonávat tuto činnost a musí být přeřazeni na jinou pracovní pozici.

UPOZORNĚNÍ:

Ustanovení § 110 odst. 4 písm. c) a d) je platné pouze do 31. 12. 2016. Podle přechodných ustanovení, bod 7. zákona č. 254/2014 Sb., se odborná způsobilost k výkonu povolání sociálního pracovníka získaná podle § 110 odst. 4 písm. c) nebo d) zákona č. 108/2006 Sb., ve znění účinném přede dnem 1. 1. 2017, považuje za splněnou i po tomto dni.

2. Pracovníci v sociálních službách

Podmínkou výkonu činnosti pracovníka v sociálních službách je plná svéprávnost, bezúhonnost, zdravotní způsobilost a odborná způsobilost podle tohoto zákona.

Žadatel o registraci (poskytovatel sociálních služeb) registrujícímu orgánu předkládá doklad/y prokazující odbornou způsobilost. Posuzování zdravotní způsobilosti není v kompetenci registrujícího orgánu a je věcí zaměstnavatele.

Činnost (pracovní náplň) stanovena v § 116 odst. 1 ZSS

Pracovníkem v sociálních službách je ten, kdo vykonává:

- a) **přímou obslužnou péči** o osoby v ambulantních nebo pobytových zařízeních sociálních služeb spočívající v náviku jednoduchých denních činností, pomoci při osobní hygieně a oblékání, manipulaci s přístroji, pomůckami, prádlem, udržování čistoty a osobní hygieny, podporu soběstačnosti, posilování životní aktivizace, vytváření základních sociálních a společenských kontaktů a uspokojování psychosociálních potřeb (§ 116 odst. 1 písm. a) ZSS).
- b) **základní výchovnou nepedagogickou činnost** spočívající v prohlubování a upevňování základních hygienických a společenských návyků, působení na vytváření a rozvíjení pracovních návyků, manuální zručnosti a pracovní aktivity, provádění volnočasových aktivit zaměřených na rozvíjení osobnosti, zájmů, znalostí a tvořivých schopností formou výtvarné, hudební a pohybové výchovy, zabezpečování zájmové a kulturní činnosti (§ 116 odst. 1 písm. b) ZSS).
- c) **pečovatelskou činnost** v domácnosti osoby spočívající ve vykonávání prací spojených s přímým stykem s osobami s fyzickými a psychickými obtížemi, komplexní péči o jejich domácnost, zajišťování sociální pomoci, provádění sociálních depistáží pod vedením sociálního pracovníka, poskytování pomoci při vytváření sociálních a společenských kontaktů a psychické aktivizaci, organizační zabezpečování a komplexní koordinování pečovatelské činnosti a provádění osobní asistence (§ 116 odst. 1 písm. c) ZSS).

---

a vzdělávacích kurzů stanovených zákonem o sociálních službách jako součást kvalifikačních předpokladů u sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách (ze dne 4. 12. 2008)).

- d) **pod dohledem sociálního pracovníka**¹¹ činnosti při základním sociálním poradenství, depistážní činnosti, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, činnosti při zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, činnosti při poskytování pomoci při uplatňování práv a oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí (§ 116 odst. 1 písm. d) ZSS).

Pracovní zařazení daného zaměstnance by nemělo být odvislé od toho, jakého dosáhl vzdělání, ale od základních činností a úkonů konkrétního druhu sociální služby, do níž je zařazen.¹²

Odborná způsobilost

Odbornou způsobilostí pracovníka v sociálních službách:

- a) **uvedeného v § 116 odst. 1 písm. a) ZSS** je ukončené *základní vzdělání nebo střední vzdělání a absolvování akreditovaného kvalifikačního kurzu*;¹³ absolvování akreditovaného kvalifikačního kurzu se nevyžaduje u fyzických osob, které získaly podle zvláštního právního předpisu způsobilost k výkonu zdravotnického povolání v oboru ošetřovatel,¹⁴ u fyzických osob, které získaly odbornou způsobilost k výkonu povolání sociálního pracovníka podle § 110, a u fyzických osob, které získaly střední vzdělání v oboru vzdělání stanoveném prováděcím právním předpisem¹⁵ (§ 116 odst. 5 písm. a) ZSS).
- Registrujícímu orgánu se předkládá: doklad prokazující ukončené vzdělání, doklad o absolvování kvalifikačního kurzu, případně doklad prokazující ukončené střední vzdělání uvedené v příloze č. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb., nebo doklad o splnění odborné způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání v oboru ošetřovatel.
- b) **uvedeného v § 116 odst. 1 písm. b) ZSS** je ukončené *střední vzdělání s výučním listem nebo střední vzdělání s maturitní zkouškou a absolvování akreditovaného kvalifikačního kurzu*; absolvování akreditovaného kvalifikačního kurzu se nevyžaduje u fyzických osob, které získaly podle zvláštního právního předpisu způsobilost k výkonu zdravotnického povolání ergoterapeut,¹⁶

¹¹ Dohled sociálního pracovníka by měl být zajištěn tak, aby byla při výkonu dohlížené práce dosažitelná rada a pomoc sociálního pracovníka. Je možné využít dostupnou techniku (např. telefon) pro okamžitou dostupnost rady a pomoci, je vhodné však zajistit též dosažitelnost osobní, přiměřenou druhu služby.

Doporučené postupy č. 2/2008. K procesu registrace poskytovatelů podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (ze dne 8. 3. 2008).

¹² Je nesmyslné, aby např. v preventivní sociální službě Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (§ 62 ZSS) byli zařazeni pracovníci v sociálních službách se zaměřením na přímou obslužnou péči podle § 116 odst. 1 písm. a) ZSS.

¹³ Náležitosti kvalifikačního kurzu jsou stanoveny v § 37 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách.

¹⁴ Viz § 36 zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵ Viz příloha č. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách.

¹⁶ Viz § 7 zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní

u fyzických osob, které získaly odbornou způsobilost k výkonu povolání sociálního pracovníka podle § 110, a u fyzických osob, které získaly střední vzdělání v oboru vzdělání stanoveném prováděcím právním předpisem¹⁵ (§ 116 odst. 5 písm. b) ZSS).

- Registračnímu orgánu se předkládá: doklad prokazující ukončené vzdělání, doklad o absolvování kvalifikačního kurzu, případně doklad prokazující ukončené střední vzdělání uvedené v příloze č. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb., nebo doklad o splnění odborné způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání v oboru ergoterapeut.

c) **uvedeného v § 116 odst. 1 písm. c) ZSS** je ukončené *základní vzdělání, střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem, střední vzdělání s maturitou nebo vyšší odborné vzdělání a absolvování akreditovaného kvalifikačního kurzu*; absolvování akreditovaného kvalifikačního kurzu se nevyžaduje u fyzických osob, které získaly podle zvláštního právního předpisu způsobilost k výkonu zdravotnického povolání v oboru ošetrovatel,¹⁴ u fyzických osob, které získaly odbornou způsobilost k výkonu povolání sociálního pracovníka podle § 110, a u fyzických osob, které získaly střední vzdělání v oboru vzdělání stanoveném prováděcím právním předpisem¹⁵ (§ 116 odst. 5 písm. c) ZSS).

- Registračnímu orgánu se předkládá: doklad prokazující ukončené vzdělání, doklad o absolvování kvalifikačního kurzu, případně doklad prokazující ukončené střední vzdělání uvedené v příloze č. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb., nebo doklad o splnění odborné způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání v oboru ošetrovatel.

d) **uvedeného v § 116 odst. 1 písm. d) ZSS** je ukončené *základní vzdělání, střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem, střední vzdělání s maturitní zkouškou nebo vyšší odborné vzdělání a absolvování akreditovaného kvalifikačního kurzu*; absolvování akreditovaného kvalifikačního kurzu se nevyžaduje u fyzických osob, které získaly odbornou způsobilost k výkonu povolání sociálního pracovníka podle § 110 (§ 116 odst. 5 písm. d) ZSS).

- Registračnímu orgánu se předkládá: doklad prokazující ukončené vzdělání, doklad o absolvování kvalifikačního kurzu.

Podmínku absolvování kvalifikačního kurzu je třeba splnit **do 18 měsíců ode dne nástupu zaměstnance do zaměstnání**. Do doby splnění této podmínky vykonává zaměstnanec činnost pracovníka v sociálních službách pod dohledem odborně způsobilého pracovníka v sociálních službách. Dohled odborně způsobilého pracovníka v sociálních službách by měl být zajištěn tak, aby při výkonu dohlážené práce byla dosažitelná rada a pomoc od odborně způsobilého pracovníka v sociálních službách.¹⁷

Za den nástupu zaměstnance do zaměstnání se považuje den nástupu uvedený v pracovní smlouvě. Změnu pracovního zařazení nelze považovat za den nástupu, a nelze tedy ode dne změny pracovního zařazení počítat 18 měsíční lhůtu pro

---

péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷ Doporučené postupy č. 2/2008. K procesu registrace poskytovatelů podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (ze dne 8. 3. 2008).

získání odborné způsobilosti.

- e) Zaměstnanec, který ke dni 1. 1. 2007 vykonával činnost, na niž se vztahuje povinnost absolvování akreditovaného kvalifikačního kurzu, je povinen absolvovat tento kurz nejpozději do 2 let, tzn. do 1. 1. 2009 (§ 120 § 13 ZSS).
  - Registračnímu orgánu se předkládá: doklad prokazující výkon činnosti pracovníka v sociálních službách ke dni účinnosti ZSS (např. pracovní smlouva, pracovní náplň).
- f) Absolvování akreditovaného kvalifikačního kurzu pro pracovníky v sociálních službách se nevyžaduje u zaměstnance narozeného přede dnem 1. 1. 1957, pokud přede dnem 1. 8. 2009 získal nejméně 2 roky praxe při výkonu činnosti pracovníka v sociálních službách (čl. II bod 7 zákona č. 206/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony).
  - Registračnímu orgánu se předkládá: doklad o získání praxe.
- g) Za kvalifikační kurz se považuje i kurz uskutečněný přede dnem 1. 1. 2007 vzdělávací institucí akreditovanou podle předpisů o zaměstnanosti,¹⁸ pokud obsah a rozsah tohoto kurzu byl srovnatelný s kvalifikačním kurzem podle § 37 vyhlášky č. 505/2006 Sb., a akreditovaný kvalifikační kurz v oboru všeobecný sanitář podle zákona o nelékařských zdravotnických povoláních¹⁹ uskutečněný přede dnem 1. 1. 2007.

Seznam vzdělávacích institucí a programů akreditovaných MPSV ČR:

<http://www.mpsv.cz/cs/20148>

Kurzy určené pro sociální pracovníky nelze zaměňovat s kurzy určenými pro pracovníky v sociálních službách.²⁰

---

¹⁸ Viz § 108 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění zákona č. 382/2005 Sb. Vyhláška č. 524/2004 Sb., o akreditaci zařízení k provádění rekvalifikace uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání.

¹⁹ Zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění zákona č. 125/2005 Sb.

²⁰ Pro jednoduchou identifikaci odpovídajícího kurzu je rozlišení možné podle koncovky čísla udělené akreditace, kterou tvoří písmena PK (*Doporučené postupy č. 4/2008. Problematika kvalifikačních a vzdělávacích kurzů stanovených zákonem o sociálních službách jako součást kvalifikačních předpokladů u sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách* (ze dne 4. 12. 2008)).

Obory vzdělání, při jejichž absolvování se nevyžaduje absolvování kvalifikačního kurzu pro pracovníky v sociálních službách

Název oboru vzdělání	Kód oboru vzdělání	Předchozí kód oboru vzdělání
Sociální péče – pečovatelská činnost	75-41-M/003 ²¹	75-46-6/01
Sociální péče – sociální činnost pro etnické skupiny	75-41 -M/005	75-46-6/03
Sociální činnost – sociální pečovatelství	75-41-M/008	76-52-6/01
Sociální činnost – sociální vychovatelství	75-41-M/009	76-52-6/02
Sociální činnost v prostředí etnických minorit	75-41-M/010	75-97-6
Výchovná a humanitární činnost – sociálně výchovná činnost	75-41-M/012	76-45-6/01
Vychovatelství	75-31-M/002	76-41-6
Předškolní a mimoškolní pedagogika	75-31-M/005	76-50-6
Vychovatelství pro ústavy sociální péče	75-31-L/501	76-51-6
Rodinná škola - sociální služby	78-41-M/003	63-44-6/01
Charitativní služby	69-55-J/001	63-67-3
Práce ve zdravotnických a sociálních zařízeních pečovatelské práce	69-55-E/005	55-91-2/02
Sociální činnost v prostředí etnických minorit	75-41-J/002	75-97-3

3. Zdravotničtí pracovníci (§ 117 ZSS)

Odborná způsobilost zdravotnických pracovníků se posuzuje podle příslušných ustanovení zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů, s ohledem na konkrétní pracovní zařazení.

²¹ Akreditační systém maturitních oborů umožnil, aby některé školy vyučovaly ministerstvem práce a sociálních věcí uznaný obor 75-41-M/003 pod číslem 75-41-M/002 – 01. Toto označení je podle sdělení MŠMT bezobsažné a již bylo navrženo k vypuštění z nařízení vlády č. 689/2004 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Registrační orgán proto může uznat obor označený 75-41-M/002 – 01 jako obor uvedený pod číslem 75-41-M/003. Změna vysvědčení všem absolventům není technicky možná. *Doporučené postupy č. 2/2008. K procesu registrace poskytovatelů podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (ze dne 8. 3. 2008).*

Pro kontrolu prodloužení platnosti osvědčení o způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu může registrující orgán využít odkaz <http://www.nconzo.cz/web/guest/on-line-nahled>.

4. Pedagogičtí pracovníci (§ 117 ZSS)

Odborná způsobilost pedagogických pracovníků se posuzuje podle příslušných ustanovení zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, s ohledem na konkrétní pracovní zařazení.

5. Manželští a rodinní poradci (§ 116a odst. 1 ZSS)

Odbornou způsobilostí manželského a rodinného poradce je vysokoškolské vzdělání získané řádným ukončením studia jednooborové psychologie nebo magisterského programu na vysoké škole humanitního zaměření současně s absolvováním postgraduálního výcviku v metodách manželského poradenství a psychoterapie v rozsahu minimálně 400 hodin nebo obdobného dlouhodobého psychoterapeutického výcviku akreditovaného ve zdravotnictví.

Odborná způsobilost manželského a rodinného poradce se považuje za splněnou u zaměstnance narozeného před 1. 1. 1957, pokud ke dni 1. 8. 2009 vykonával činnost, na niž se vztahoval kvalifikační předpoklad uvedený v § 110 odst. 4 písm. e) ZSS (čl. II bod 8 zákona č. 206/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony).

6. Další odborní pracovníci (§ 116a odst. 2 ZSS)

Odbornou způsobilostí dalšího odborného pracovníka je vysokoškolské vzdělání. Konkrétní vzdělání a činnost dalších odborných pracovníků je odvislá od činnosti sociální služby, v níž jsou pracovníci zařazeni.

7. Dobrovolníci

Dobrovolníci mohou v sociálních službách působit pouze za podmínek stanovených v zákoně č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů.²² Z dikce zákona o dobrovolnické službě vyplývá, že dobrovolníci nemohou vykonávat odbornou činnost a nahrazovat zaměstnance poskytovatele.²³ **Sociální služba musí být**

²² Vyplývá to z formulace § 115 odst. 2 ZSS: „Při poskytování sociálních služeb působí rovněž dobrovolníci za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem.“

²³ Viz § 8 odst. 2 zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů: „Vysílající organizace nesmí uzavřít smlouvu s přijímající organizací na takové činnosti, které by dobrovolník vykonával v rámci podnikání přijímající organizace, anebo na výkon takové dobrovolnické služby, jejímž účelem by bylo nahradit činnosti vykonávané jinak u přijímající organizace osobami v pracovněprávním vztahu, služebním

schopna zajistit všechny své základní činnosti pomocí zaměstnanců. Dobrovolníci mohou práci zaměstnanců tedy pouze doplňovat.²⁴

Sociálnímu pracovníkovi a pracovníkovi v sociálních službách musí **zaměstnavatel** zabezpečit další vzdělávání. Z toho vyplývá, že pracovní pozici sociální pracovník a pracovník v sociálních službách nelze vykonávat mimo pracovní poměr a že na dobrovolníky se nekladou takové nároky, jakými jsou další vzdělávání apod.²⁵ **Z toho lze vyvodit, že zajištění služby pouze pomocí dobrovolníků by vedlo ke snížení kvality sociálních služeb, což je proti zásadám sociálních služeb. Taková služba nesplňuje podmínku registrace ohledně personálního zajištění služby.**

K problematice registrace u dobrovolníků: Z výše uvedeného vyplývá, že dobrovolníci nespádají do okruhu fyzických osob, které přímo poskytují sociální službu. Obdobně to platí v případě praktikantů.

8. Další povinné vzdělávání

Zaměstnavatel je povinen zabezpečit sociálnímu pracovníkovi a pracovníkovi v sociálních službách další vzdělávání v rozsahu nejméně 24 hodin za kalendářní rok, kterým si obnovuje, upevňuje a doplňuje kvalifikaci. Tato povinnost je stanovena v § 111 odst. 1 a v § 116 odst. 9 zákona o sociálních službách.

Pokud pracovní poměr pracovníka u téhož zaměstnavatele netrvá celý kalendářní rok, činí rozsah dalšího vzdělávání jednu dvanáctinu z 24 hodin za každý kalendářní měsíc trvání pracovního poměru. V případě nepřítomnosti v práci v rozsahu delším než jeden kalendářní měsíc se rozsah dalšího vzdělávání krátí o jednu dvanáctinu celkové částky rozsahu.

Povinnost účasti na dalším vzdělávání se nevyžaduje za kalendářní rok, v němž pracovník v sociálních službách absolvoval akreditovaný kvalifikační kurz.

Lze akceptovat, že se do počtu povinných hodin započítá časová dotace požadovaného kurzu, pokud zaměstnanec v průběhu roku přejde k jinému zaměstnavateli a doloží novému zaměstnavateli absolvování kurzu v daném kalendářním roce u předchozího zaměstnavatele.²⁶

---

nebo členském poměru, anebo zajišťované pro přijímající organizaci jinými osobami v rámci jejich podnikání.“

²⁴ Uvedené stanovisko lze opřít o dikci ustanovení § 115 odst. 2 ZSS, kde lze ze slovního spojení „působí rovněž“ dovodit doplňkový charakter práce dobrovolníků – oproti ustanovení odst. 1, kde se v případě sociálních pracovníků, zdravotnických pracovníků, pedagogických pracovníků a poradců používá slovní spojení „vykonávají odbornou činnost“.

²⁵ Dobrovolníci nevykonávají činnosti v pracovně právním režimu, nejsou tedy profesionálními odbornými pracovníky v sociálních službách dle § 115 a § 116 ZSS. Dobrovolníci vykonávají svou činnost v režimu § 2 odst. 2 zákona č. 198/2002 Sb. a proto nemohou ani být registrováni jako poskytovatelé sociálních služeb. V sociálních službách by dobrovolníci měli uzavřít smlouvu o výkonu dobrovolnické služby a působit dle pravidel, které poskytovatel definuje podle Standardu kvality sociálních služeb (*Informace Ministerstva práce a sociálních věcí o posuzování profesionálních pracovníků vykonávající odbornou činnost dle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách ve vztahu k výkonu dobrovolnické služby dle zákona č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě a dobrovolnictví*).

²⁶ Obdobně lze prokázat plnění dalšího vzdělávání v případě více pracovních poměrů u různých zaměstnavatelů.

Povinnost zabezpečení dalšího vzdělávání se nevztahuje na zaměstnance ve zkušební době.

Formy dalšího vzdělávání:

- specializační vzdělávání zajišťované vysokými školami a vyššími odbornými školami navazující na získanou odbornou způsobilost k výkonu povolání sociálního pracovníka; dokladem o absolvování této formy vzdělávání je osvědčení vydané zařízením, které vzdělávání pořádalo,
- účast v kurzech s akreditovaným programem (seznam vzdělávacích institucí s akreditací MPSV ČR je uveden výše); dokladem o absolvování je osvědčení vydané zařízením, které vzdělávání pořádalo,
- odborné stáže (tzn. výkon odborné činnosti na základě písemné smlouvy mezi zaměstnavatelem a zařízením zajišťujícím odbornou stáž); dokladem o absolvování je potvrzení vydané zařízením, ve kterém byla stáž zajišťována,
- účast na školicích akcích (vzdělávací akce v maximálním rozsahu 8 hodin organizovaná zaměstnavatelem nebo odbornou organizací, jejíž je zaměstnavatel členem, a která je vzdělávacím zařízením akreditovaným ministerstvem); dokladem je potvrzení vydané zaměstnavatelem,
- účast na konferencích (tzn. akcích odborného charakteru v maximálním rozsahu 8 hodin ročně, jejíž program se týká oboru činnosti pracovníka); dokladem je osvědčení vydané organizátorem konference.

Použité zkratky

MPSV ČR	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
MŠMT ČR	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
VOŠ	vyšší odborná škola
VŠ	vysoká škola
ZSS	zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů
ZŠ	základní škola